gemeente Bunnik

Nota van Beantwoording: Omgevingsprogramma Zon-op-Land, gemeente Bunnik

Inleiding

Deze Nota van Beantwoording gaat over de zienswijzen die zijn ingediend op het ontwerp-omgevingsprogramma Zon-op-land, gemeente Bunnik. Dat omgevingsprogramma heeft digitaal en fysiek ter inzage gelegen in de periode van 12 januari tot 23 februari. Er zijn vijf zienswijzen binnen gekomen als reactie op het ontwerp-omgevingsprogramma. De zienswijzen worden in deze Nota van Beantwoording beantwoord. Zienswijzen afkomstig van privépersonen zijn geanonimiseerd. Daarnaast zijn er in deze nota een enkele ambtshalve aanpassingen opgenomen en is de inbreng van de gemeenteraad, afkomstig uit de wensen- en bedenkingenprocedure van de politieke avond van 29 januari 2026, weergegeven.

De inbreng vanuit de zienswijzen en de gemeenteraad wordt gebruikt om tot een definitief voorstel te komen en is daarmee een belangrijk document bij het komen tot een weloverwogen besluit. Deze nota wordt, tegelijkertijd met het definitieve omgevingsprogramma, vastgesteld.

Zienswijzen en beantwoording

Zienswijze	Samenvatting van zienswijze	Beantwoording van zienswijze
1. Initiatiefgroep Leefbaar en Veilig Werkhoven.	*a)* Indiener mist in paragraaf 2.2 (evaluatie) een verwijzing naar de irritatie en frustratie van de Werkhovenaar over het proces voor de totstandkoming van zonnevelden binnen het voorafgaande beleidskader. *b)* Indiener is van mening dat te snel wordt opgeschaald naar trede 4 van de voorkeursvolgorde zon, terwijl relatief eenvoudig winst te behalen zou zijn rondom zon-op-dak. Indiener adviseert daarbij naar beleid te kijken in het buitenland. Daarnaast roept de indiener op om eerst in te zetten op de mogelijkheden uit de nieuwe Energiewet, waarmee doorlevering van elektriciteit door particulieren mogelijk wordt en daarmee het potentieel van zon op dak weer kan toenemen. *c)* Indiener stelt dat de veranderende context (eis meervoudig landgebruik) maakt dat er meer grondoppervlak nodig is voor dezelfde energieopbrengst. Indien stelt dat dit onwenselijk is, zeker omdat naar oordeel van indiener het buitengebied van Werkhoven de meest waarschijnlijke locaties voor zonnevelden zijn. Indiener vreest daarbij bovendien dat de wens om CO2-emissies te reduceren i.c.m. het omvangrijke landgebruik voor zon-op-land zou kunnen leiden tot onteigening van agrariërs. *d)* Indiener roept op om het concept ‘transitiegronden’, zoals opgenomen onder paragraaf 2.1.4, verder uit te werken. *e)* Indiener roept de gemeente op terughoudend te zijn met het aanpassingen van normeringen om ontwikkelaars/initiatiefnemers tegemoet te komen. Er zijn zorgen over de mate waarin de	*a)* Wij waarderen dat de initiatiefgroep Leefbaar en Veilig Werkhoven de tijd en moeite heeft genomen om een zienswijze in te dienen. De gemeente is zich er van bewust dat op grond van het voorgaande beleid rondom zonnevelden en aanzienlijk deel van de opgave (2 van de 3 zonnevelden) in de nabijheid van Werkhoven is gerealiseerd en wij betreuren dan ook dat dit tot irritatie heeft geleid. Hoewel deze irritatie niet specifiek in het stuk is opgenomen, is deze wel onderdeel van de overwegingen. Om het overzicht te bewaren zijn enkel de conclusies uit de evaluatie in het stuk opgenomen (en dus niet de specifieke individuele aandachtspunten) Met dit beleid is de inzet dan ook om extra aandacht te besteden aan d de participatie met omwonenden. Belangrijke onderdelen daarvan zijn o.a. de inzet van een projectleider zonnevelden en een betere een betere juridische borging van lokaal eigendom en het verplichten van participatie. *b)* Het college erkent dat trede 1 t/m 3 van de voorkeursvolgorde zon blijvend aandacht vraagt. Het feit dat er nu een afwegingskader voor zonnevelden volgt betekent dat dat naast de inzet voor zon-op-dak duidelijkheid geeft over energie opwek via zonnepanelen waarbij onder andere de voorkeursvolgorde is verwerkt. De voorkeursvolgorde zon brengt verder geen verplichting met zich mee voor de volgorde in de uitvoering. Onder 2.1.4 wordt uitgewerkt hoe de ambities er uit zien. Daaruit is ook af te leiden dat tredes 1 t/m 3 simpelweg te weinig potentie hebben om de

gemeente is opgewassen tegen grote partijen met meer kennis en kunde. Indiener stelt dat als de markt onder de huidige omstandigheden niet tot realisatie komt, niet de kaders maar de doelstellingen dienen worden aangepast. De ambities, opgenomen onder 3.2 zouden bovendien moeten gaan gelden als criteria.

f) Indiener staat positief tegenover de doorontwikkelingsagenda (4.3) en roept op nog veel meer in te zetten op technische alternatieven, innovaties en grootschalige (internationale) samenwerkingen en elektriciteitsprojecten.

g) Indiener stelt dat het niet reëel is voor de gemeente om als investeerder op te treden bij bijvoorbeeld een solar carport project door gebrek aan budget een capaciteit.

h) Indiener roept op om lokaal eigendom expliciet te definiëren als een collectief veld (volledig) in eigendom van burgers.

gemeentelijke doelstelling van klimaat-neutraliteit te halen. Daarom wordt er óók parallel aan trede 1 t/m 3 op zon-op-land ingezet.

c) We erkennen dat, zeker als men kijkt naar meervoudig landgebruik, het landgebruik van een enkel zonneveld naar verwachting zal gaan toenemen. Daartegenover staat weer dat het land ook meervoudig gebruikt moet worden, bijvoorbeeld in combinatie met een landbouwfunctie. Meervoudig landgebruik bij zonnevelden is juist een wijze om efficiënt met de beperkte ruimte om te gaan.
Van verplichte onteigening van agrariërs is geen sprake.

d) Uitwerking van transitiegronden dient eerst te worden gedaan door de provincie in de Omgevingsverordening alvorens Bunnik daar een verdere invulling aan kan geven.

e) Zonder ontwikkelaars en initiatiefnemers zou de energietransitie in zijn geheel op losse schroeven staan. Private investeringen zijn, naast publieke investeringen, noodzakelijk om deze enorme uitdaging het hoofd te bieden. Het is en blijft dan ook noodzakelijk om te kijken of het afwegingskader dat wij hanteren past bij de markt die we daar mee wensen te bedienen, zonder daarmee andere belangrijke waarden zoals landschap of natuur te offeren. Naar ons oordeel paste het in de huidige omstandigheden dan ook niet om de ambities onder 3.2 op te nemen als harde criteria. Mocht de markt voor duurzame energie veranderen, dan kunnen we dit altijd heroverwegen.
Wij begrijpen uw zorgen over de kennis en kunde die beschikbaar is binnen een kleine gemeente zoals Bunnik. Gelukkig kunnen wij dan ook bouwen op de expertise die beschikbaar is via de Regionale Energie Strategie (RES) of bij onze (grotere) buurgemeenten. En op gebied van milieunormen maken we gebruik van de ondersteuning van Omgevingsdienst Utrecht.

f) Wij danken u voor uw positieve woorden aangaande de ontwikkelingsagenda. In regionaal verband houden wij alle (technische) ontwikkelingen nauwlettend in de gaten. Mochten zich daar interessante, nieuwe technieken voordoen, dan zullen wij ook hier kijken of wij dit in ons beleid kunnen incorporeren. Eerder al zegde het college dit toe aan de gemeenteraad om de ontwikkeling van nieuwe technieken nauwlettend in de gaten te houden en daarover te rapporteren.

g) Het klopt dat de financiële middelen van de gemeente beperkt zijn. Zelf investeren door de gemeente ligt dan ook niet direct voor de hand. Toch wil de gemeente graag kijken wat er mogelijk is. Wellicht is het al afdoende als

			de gemeente voor een klein deel mee-investeert in een project. Of is er in specifieke gevallen (zoals een solar carport nabij gemeentelijk vastgoed) een business case beschikbaar die gunstig genoeg is voor de gemeente om daar in te springen. *h)* Wij staan positief tegenover uw voorstel rondom lokaal eigendom. Helaas zijn wij juridisch beperkt in de mogelijkheden die we daarin hebben. Bovendien zien we dat in de praktijk het al erg moeilijk is om gedeeltelijk lokaal eigendom te realiseren bij zonnevelden. De verwachting is dan ook dat grotere externe investeerders in de meeste gevallen nodig zullen zijn.
		Conclusie: de zienswijze geeft **geen** aanleiding tot aanpassing van het ontwerp-omgevingsprogramma Zon-op-land.	
2. Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	*a)* Indiener constateert dat er in het afwegingskader voor zonnevelden in het omgevingsprogramma (brand)veiligheidsvoorschriften ontbreken. Bovendien informeert indiener dat er geen wettelijke veiligheidsvoorschriften gelden voor zonnevelden. Indiener adviseert dan ook een paragraaf op te nemen in het afwegingskader (hoofdstuk 3) aangaande brandveiligheid en doet daarbij een tekstvoorstel. *b)* Indiener geeft aan dat in tabel 2 van het (Ontwerp)omgevingsprogramma de term 'Batterij' gebruikt wordt en roept om in plaats daarvan de term energieopslagsysteem te hanteren. de term energieopslagsysteem, in lijn met de terminologie die door het Rijk wordt gehanteerd. *c)* Indiener constateert dat er geen veiligheidsvoorschriften voor energieopslagsystemen zijn opgenomen en adviseert om een verwijzing te maken naar de voorschriften uit de PGS 37-1 Lithium houdende energiedragers: energieopslagsystemen (EOS). *d)* Indiener geeft in reactie op Bijlage II uit het ontwerp-omgevingsprogramma (beleidsregels) aan dat uit artikel 3 op zichzelf niet duidelijk is naar welk programma wordt verwezen en stelt voor dit nader te specificeren. Daarnaast wordt geadviseerd om het Omgevingsprogramma op de website van de gemeente zelf te publiceren.	*a)* Wij danken u voor het attenderen aangaande de (brand)veiligheidsvoorschriften en zullen uw tekstvoorstel, behoudens enkele wijzigingen overnemen. *b)* Het klopt dat energieopslagsystemen formeel een betere term is. Tegelijkertijd streeft de gemeente Bunnik ook naar 'eenvoudig taalgebruik' in al haar beleidsstukken. Om volledig te zijn zullen we beide termen in het stuk, naast elkaar gebruiken, bijvoorbeeld als volgt: "*Energieopslagsystemen (ook wel Batterijen of batterijsystemen)'* *c)* Het ontbreekt op dit moment nog aan beleid voor energieopslagsystemen. Met de doorontwikkelingsagenda (4.3) neemt de gemeente zich wél voor dit te ontwikkelen. Te zijner tijd zullen we er dan ook voor zorgen dat veiligheidsvoorschriften rondom energie-opslagsystemen een plek krijgen in dit beleid. *d)* In artikel 1 van de beleidsregels is opgenomen dat het programma verwijst naar het Omgevingsprogramma zon-op-land. Daarmee is een duidelijke verwijzing in de beleidsregels opgenomen. De gemeente Bunnik publiceert dit programma digitaal via het Omgevingsloket. De eigen gemeentelijke website is voor andere doeleinden bestemd.
	Conclusie: de zienswijze geeft **wél** aanleiding tot aanpassing van het ontwerp-omgevingsprogramma Zon-op-land, namelijk: • Afwegingskader (Hoofdstuk 3): Toevoeging van paragraaf aangaande brand(veiligheid) • Doorontwikkelingsagenda (Paragraaf 4.3), specificering van de term Batterijen tot Energieopslagsystemen en het benoemen van veiligheidsaspecten.		
3. VVE het Palet, Odijk	*a)* Indiener reageert op specifiek op de inhoud van paragraaf 2.1.2 van het ontwerp-omgevingsprogramma (Trede 2- Gronden binnen het bebouwde gebied) en de mogelijkheid van de komst van een solar	*a)* Dank voor uw inbreng rondom de solar carport. Als vertegenwoordiger van de omwonenden van het Rijneiland, hebben wij begrip voor uw zorgen. De ontwikkeling van een solar carport binnen	

	carport op het Rijneiland. Indiener roept op deze mogelijkheid te heroverwegen en voert daar als argumenten voor aan: • Overlast voor omwonden als gevolg van schittering. • Eventueel verloren gaan van een aantal parkeerplaatsen als gevolg van de plaatsing van een solar carport. Indiener noemt daarbij een reeds bestaande hoge parkeerdruk en ene verwachte stijging van deze parkeerdruk als gevolg van de ontwikkelingen rondom Entree zuid. • Het risico op beperkingen van de bevoorradingsmogelijkheden voor zowel het nabijgelegen sportcomplex als het medisch centrum • Daarbij acht indiener de potentie van de solar carport op Rijneiland (84 MWh) verwaarloosbaar.	bebouwd gebied is geen kleine opgave en veel afwegingen zijn daarmee gemoeid. Op dit onderwerp heeft de gemeente enkel een eerste inventarisatie gedaan naar de kansrijkheid van het terrein op het Rijneiland. Ontwerpvraagstukken rondom de impact op de leefbaarheid van dit project zijn in deze eerste verkenning nog niet meegenomen. Op het moment dat de gemeente besluit het project van de solar carport op het Rijneiland naar een volgende fase te brengen, zullen we uiteraard ook de leefbaarheid rondom het Rijneiland in de afwegingen meenemen. Een ontwerp, waarbij overlast tot een minimum kan worden beperkt beschouwen wij daarbij als een harde vereiste. Uw opvatting dat de opwek van 84 MWh verwaarloosbaar is, delen wij niet. Als er kansen liggen voor zonne-energie binnen het bebouwde gebied, dan loont dat de moeite voor verdere verkenning om de druk op de buitenruimte te beperken. Daarmee doen wij ook recht aan de eisen vanuit de voorkeursvolgorde zon.
	Conclusie: de zienswijze geeft **geen** aanleiding tot aanpassing van het ontwerp-omgevingsprogramma Zon-op-land.	
4. Natuur en Milieufederatie Utrecht (NMU)	*a)* Indiener geeft aan blij te zijn met de wijze waarop zij in het proces van totstandkoming van het omgevingsprogramma betrokken zijn. Daarnaast spreekt indiener waardering uit voor het uitsluiten van NNN-gebieden én de keuze voor het omarmen van een onafhankelijk kwaliteitslabel bij zonnevelden *b)* Indien vraagt om nuancering rondom de uitspraak over EcoCertified Solar Parks en de mate waarin reeds is aangetoond dat toepassing van dit label niet kostenverhogend zou zijn. Indiener merkt daarbij op dat dit momenteel alleen modelmatig (en niet in de praktijk) is aangetoond. *c)* Indiener raadt om in paragraaf 3.1.4, aangaande beheer en inrichting, te specificeren dat maatregelen ook gericht zouden moeten zijn op verbetering, in lijn met de principes van EcoCertified Solar Parks. *d)* Indiener geeft aan dat de indruk gewekt wordt dat ook initiatieven voor agri-pv het EcoCertified label dienen te behalen binnen dit beleidskader, maar dat dit mogelijk niet passend is, omdat het label specifiek is ontwikkeld voor projecten die	*a)* Wij danken u voor uw constructieve bijdragen tijdens de totstandkoming van het document. Bovendien zijn wij blij om te lezen dat u zich herkent in de wijze waarop de gemeente ecologie een plek heeft gegeven binnen dit beleidskader. *b)* Wij delen uw opvatting dat de tekst mogelijkerwijs iets te stellig was en zullen dat nuanceren. *c)* Wij delen deze opvatting en zullen nader specificeren dit te bedoelen in die gevallen waar dat passend is. *d)* In het beleid zoals dat voorligt, geldt er geen verplichting voor het behalen van certificeren. Wij vragen initiatiefnemers echter wél om de principes daaruit toe te passen, in ieder geval als ontwerp-uitgangspunten. Zeker in het geval van projecten waarbij een agrarische functie behouden blijft, is het inderdaad niet passend of reëel om veel eisen neer te leggen rondom ecologie. Desondanks willen we ook deze initiatieven vragen om te kijken welke principes toch kunnen worden overgenomen om te borgen dat de ecologische kwaliteit rondom dit initiatief niet wordt geschaad (en mogelijk zelfs een kleine plus kan krijgen). Denk hierbij onder andere aan het realiseren

		extra natuurwaarden wensen te versterken. *e)* Indiener spreekt haar waardering uit voor het opnemen van een ambitie voor circulaire zonnepanelen in het omgevingsprogramma. Daarbij roept indiener op om deze ambitie verder te concretiseren door: • Op te nemen dat na einde levensduur de panelen moeten worden gerecycled volgens de dan best beschikbare technieken. • Dat als panelen voor het einde van de technische levensduur worden verwijderd, deze lokaal opnieuw geplaatst zouden kunnen worden. • Bij aanbestedingen, meer punten toe te kennen aan initiatieven die circulaire zonnepanelen gebruiken. • Circulaire zonnepanelen te stimuleren via subsidie.	van voldoende afstand tussen de panelen of passend maaibeleid. Dit komt het agrarische gebruik van deze gronden ná de levensduur van het zonneveld ook ten goede. *e)* Er is bewust gekozen om deze ambities niet te veel te specificeren. Doordat de marktomstandigheden voor zonnevelden op dit moment niet ideaal zijn, is de gemeente van mening dat we terughoudend dienen om te gaan met het stapelen van ambities. Daartoe hebben we ons ook beperkt tot een aanmoediging van initiatieven die circulaire panelen toepassen. Wel vragen we van initiatiefnemer, of diens rechtsopvolger, om na de levensduur van het zonneveld, de panelen te verwijderen of hergebruiken volgens de regeling AEEA zodat zorgvuldig met deze panelen en de wijze waarop deze worden verwijderd, wordt omgegaan. Helaas zien we op dit moment geen ruimte om deze panelen actief te stimuleren in de vorm van de subsidie.
		Conclusie: de zienswijze geeft **wél** aanleiding tot aanpassing van het ontwerp-omgevingsprogramma Zon-op-land, namelijk: • Ecologie (3.1.4): Toevoeging/correctie waaruit blijkt dat <u>modelmatig</u> is aangetoond dat Eco-Certified niet kostenverhogend is. • Ecologie (3.1.4): Toevoeging dat maatregelen voor beheer en inrichting moeten worden genomen om achteruitgang te voorkomen én, waar mogelijk, verbetering te bewerkstelligen.	
Indiener A	*a.*	Indiener A (privépersoon) reageert, net als zienswijze nr 3, specifiek op de inhoud van paragraaf 2.1.2 van het ontwerp-omgevingsprogramma (Trede 2- Gronden binnen het bebouwde gebied) en de mogelijkheid van de komst van een solar carport op het Rijneiland. Indiener A geeft aan zich te realiseren dat er nog onderzoek naar dit solar carport plaats dient te vinden, maar wil daarop vooruitlopend toch alvast zijn bezwaren kenbaar maken. Ook deze indiener roept dan ook op om de eventuele komst van deze solar carport te heroverwegen. Argumenten die daarbij worden aangedragen zijn: • Indiener A geeft aan dat de locatie door welstandoverwegingen niet geschikt is en men in plaats daarvan naar terreinen buiten de bebouwde kom zou moeten zoeken. • Overlast voor omwonden als gevolg van schittering. • Mogelijk verkleinen van de parkeervlakken als gevolg van d e plaatsing van een solar carport, hetgeen overlast met zich meebrengt door de vele gebruikers die slechts	*a.* Dank voor uw inbreng rondom de solar carport. Wij hebben begrip voor uw bezwaren en bedenkingen bij de eventuele komst daarvan. Tegelijkertijd zijn we, zoals u zelf in uw zienswijze ook al aangeeft nog steeds in de onderzoeksfase. Er is slechts een eerste inventarisatie gedaan van de technische kansrijkheid van een project op deze locatie. Ontwerpvraagstukken rondom de impact op de leefbaarheid/veiligheid van dit project zijn dan ook nog niet meegenomen Op het moment dat de gemeente besluit het project van de solar carport op het Rijneiland naar een volgende fase te brengen, zullen we uiteraard ook de leefbaarheid en veiligheid rondom het Rijneiland in de afwegingen meenemen. Een ontwerp, waarbij eventuele overlast tot een minimum kan worden beperkt beschouwen wij daarbij als een harde vereiste. We begrijpen dat u, mede op het oog van die leefbaarheid, zou oproepen om locaties voor solar carports te zoeken in het buitengebied. Uit ons eerdere uitgevoerde onderzoek weten we echter dat juist deze projecten weinig

	kortstondig gebruik maken van de parkeerplaatsen en daardoor weinig rekening zouden houden met andere. • Risico op verhoogde parkeerdruk bij sneeuwval, doordat de auto dan niet sneeuwvrij gemaakt hoeft te worden. • De veiligheid of het zich onveilig voelen door inwoners doordat een solar carport het zicht op de parkeerplaats kan onttrekken. • De beperkte ruimte daar voor groot verkeer, welke door plaatsing van een solar carport mogelijk minder eenvoudig kan manoeuvreren. • Een te verwachten lage energie opwek als het gevolg van de aanwezige bomen.	kansrijk zijn. Voor de economische haalbaarheid van dergelijke initiatieven is men immers afhankelijk van lokale partijen in de vorm van directe afnemers van de stroom of de gebruikers van laadinfra. Bovendien verlangt de landelijke voorkeursvolgorde zon van ons dat we juist binnen de bebouwde zone op zoek gaan naar mogelijkheden. Uitwijken naar het buitengebied mag enkel als voldoende is onderbouwd dat dit binnen de bebouwde kom niet afdoende mogelijk is. In uw betoog lijkt u veelal ervan uit te gaan dat het ontplooien van een initiatief op het Rijneiland zou betekenen dat de gehele parkeerplaats overdekt zou worden. Graag willen we u geruststellen met het feit dat dit zeer onwaarschijnlijk is. Tijdens de al eerdergenoemde inventarisatie was de conclusie immers dat het volledig overkappen van de parkeerplaats niet rendabel is en dat het waarschijnlijk slechts over een klein deel daarvan zou gaan.
	Conclusie: de zienswijze geeft **geen** aanleiding tot aanpassing van het ontwerp-omgevingsprogramma Zon-op-land.	

Inbreng gemeenteraad (wensen- en bedenkingen tijdens politieke avond, 29 januari 2026)

Inbreng	Wensen- en bedenkingen	Reactie
CDA	*a)* Het CDA is van mening dat te snel wordt overgestapt naar zon-op-land (trede 4) en er meer aandacht zou moeten zijn voor de eerdere treden van de voorkeursvolgorde zon. *b)* Het CDA zou graag zien dat het college in plaats van het onderzoek naar de kansen van windenergie (p.24) breder naar andere energiebronnen zou kijken.	*a)* Het college erkent dat trede 1 t/m 3 van de voorkeursvolgorde zon blijvend aandacht vraagt. Het feit dat er nu een afwegingskader voor zonnevelden volgt betekent dan ook niet dat de inzet voor zon-op-dak etc. wordt gestaakt. De voorkeursvolgorde zon brengt immers geen verplichting volgorde in de uitvoering met zich mee. Onder 2.1.4 wordt uitgewerkt hoe de ambities er uit zien. Daaruit is ook af te leiden dat trede 1 t/m 3 simpelweg te weinig potentie hebben om de gemeentelijke doelstelling van klimaatneutraliteit te halen. Daarom wordt er óók parallel aan trede 1 t/m 3 ingezet op zon-op-land. *b)* Het voorliggende omgevings-programma gaat niet in op andere energiebronnen dan zonne-energie. In de Omgevingsvisie is reeds vastgelegd dat we ons zullen oriënteren op een brede energiemix. Bovendien is, in de door de raad unaniem vastgestelde Nota van Uitgangspunten voor het nieuwe bedrijvenpark opgenomen

		dat een onderzoek naar windenergie onderdeel is van de projectscope.
	Conclusie: de inbreng van het CDA geeft **geen** aanleiding tot aanpassing van het ontwerp-omgevingsprogramma Zon-op-land.	
D66	*a)* D66 verzoekt om de relatie tussen beleidsregels (Bijlage II) en het afwegingskader uit het Ontwerp-omgevingsprogramma (Hoofdstuk 3) kan nog worden verduidelijkt door consistent gebruik van terminologie.	*a)* Wij delen de opvatting van D66 dat de verwijzing naar het afwegingskader duidelijke kan en zullen de suggestie overnemen.
	Conclusie: de inbreng van D66 geeft **wél** aanleiding tot aanpassing van het ontwerp-omgevingsprogramma Zon-op-land, namelijk: • Beleidsregels; Verduidelijking van artikel 3 van de beleidsregels door te verwijzen naar het 'afwegingskader' in plaats van 'voorwaarden'	
P21	*a)* P21 verzoekt expliciet aandacht te besteden aan mogelijkheden voor inwoners met een smalle beurs om te kunnen participeren in een zon-op-land project (lokaal eigendom) *b)* P21 zou graag op korte termijn aanvullend beleid zien voor alternatieve energiebronnen	*a)* Wij delen de opvatting van P21 dat er aandacht moet zijn voor inwoners met een smalle beurs. Lokaal eigendom moet er immers zijn voor iedereen. De juridische afdwingbaarheid daarvan is echter zeer beperkt. Desondanks zullen we in het afwegingskader een expliciete voorkeur voor projecten opnemen die de toegankelijkheid voor alle inwoners bij het project in ogenschouw nemen. *b)* Beleid rondom alternatieve bronnen is geen onderdeel van dit omgevingsprogramma.
	Conclusie: de inbreng van P21 geeft **wél** aanleiding tot aanpassing van het ontwerp-omgevingsprogramma Zon-op-land, namelijk: • Afwegingskader, paragraaf 3.1.8 (participatie en lokaal eigendom). Opgenomen dat er een duidelijke voorkeur is voor projecten waarbij toegankelijkheid voor alle inwoners, ook die met een smalle beurs, is ingebed.	
VVD	*a)* VVD roept op om eerst maximaal in te zetten op zon-op-land *b)* VVD verzoekt om zo vroeg mogelijk in het proces bij een nieuw initiatief betrokken te worden. *c)* De VVD geeft aan een integrale afweging over het gebruik van de beperkte ruimte in het buitengebied te missen.	*a)* Wij delen de opvatting van de VVD. Het college onderschrijft de voorkeursvolgorde zon, en heeft deze verwerkt in dit omgevings-programma. *b)* Het college is van mening dat met het nieuwe procesvoorstel, waarbij gewerkt wordt met een Nota van Uitgangspunten, de raad zo vroeg als redelijkerwijs mogelijk is, betrokken wordt bij nieuwe initiatieven. *c)* Wij begrijpen de oproep van de VVD voor een integrale afweging. Deze afweging is echter pas goed te maken als specifieke gebieds-afwegingen worden gemaakt en niet in een programma dat de voorwaarden voor zon-op-land schetst. Daarbij geldt dat meervoudig landgebruik bijdraagt aan efficiënt gebruik van land door het combineren van functies. De tijdelijkheid van zonnevelden

		zorgen er tevens voor dat de gronden op een later moment weer beschikbaar komen voor andere ontwikkelingen. Op dat moment kan dan ook een nieuwe afweging worden gemaakt.
	Conclusie: de inbreng van de VVD geeft **geen** aanleiding tot aanpassing van het ontwerp-omgevingsprogramma Zon-op-land.	

Overzicht aanpassingen uit zienswijzen:

Pagina	Aanpassingen
15 (paragraaf 3.1)	Toevoeging: aan de opsomming: - *het opvolgen van de (brand)veiligheidsvoorschriften van de Veiligheidsregio Utrecht (3.1.9) […[* Correctie*: naleving van bestaande wettelijke eisen (3.1.9),* wordt *naleving van bestaande wettelijke eisen (3.1.10)*
20 (3.1.4**)**	Correctie: laatste zin eerste alinea wordt vervangen door: *Hiervan is modelmatig aangetoond dat dit leidt tot een verbetering van de ecologische waarde, zonder dat dit kostenverhogend lijkt te zijn (mits vanaf het begin in het ontwerp toegepast).* Correctie: zin na Beheer en inrichting in de opsomming wordt vervangen door: *Maatregelen om achteruitgang te voorkomen of, waar mogelijk, een verbetering te realiseren, zoals aangepast maaibeheer, ruimte voor trek- en foerageerroutes, en toepassing van inheemse en gebiedseigen vegetatie.*
23	Toevoeging: invoeging nieuwe paragraaf 3.1.9 Brandveiligheidseisen *De gemeente Bunnik vindt het daarom belangrijk om veiligheidsveiligheidseisen te stellen met als doel: het beschermen van de fysieke leefomgeving tegen onaanvaardbare maatschappelijke effecten van een brand of ongeval.* *Daarnaast is het noodzakelijk eisen te stellen die een effectief en veilig optreden van Hulpdiensten mogelijk maken.* *De (brand)veiligheidseisen die worden gesteld aan een zonneveld staan vermeld in de Handreiking brandveiligheid Zonnevelden van Brandweer Nederland. Deze handreiking staat vermeld op de* *website van de Veiligheidsregio Utrecht ([link naar vru.nl]). Een initiatief moet aantoonbaar voldoen aan de voorgeschreven maatregelen in de Handreiking brandveiligheid Zonnevelden.* Correctie: Paragraaf *3.1.9 Wettelijke eisen* wordt hernoemd naar *3.1.10 Wettelijke eisen*.
26 (tabel 2)	Correctie: de term *Batterijen* in de linker kolom wordt vervangen door "*Energieopslagsystemen (batterijen*)" De tekst in de rechter kolom wordt vervangen door: "*Energieopslagsystemen (ofwel batterijen of batterijsystemen) zijn nodig om de periode met negatieve stroomprijzen op te vangen en kunnen een belangrijke rol spelen bij het netbewust maken van zonnevelden. Indien zij op een juiste wijze worden ingezet, kan worden voorkomen dat grote pieken aan zonnestroom gelijktijdig het elektriciteitsnet op worden gestuurd. Het is daarom wenselijk beleid te ontwikkelen rondom het gebruik van energieopslagsystemen, zodat zij daadwerkelijk een positieve bijdrage leveren aan het mitigeren van netcongestie. Daarnaast dient aandacht te worden besteed aan de ruimtelijke en landschappelijke inpassing en de nodige veiligheidsvoorschriften van deze systemen, zodat zij op een verantwoorde wijze onderdeel uitmaken van het geheel.*

Overzicht ambtshalve aanpassingen (met inbegrip van politieke wensen en bedenkingen)

Pagina	Aanpassingen
20 (3.1.4)	Toevoeging aan einde van paragraaf: *Opgemerkt dient te worden dat op grond van artikel 5.1, tweede lid onder g van de omgevingswet uit de uit te voeren Quickscan Ecologie kan volgen dat er een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna activiteit moet worden aangevraagd bij de provincie.*
21 (3.1.6)	Correctie (taalkundig): *Het college verwacht dan ook dat initiatiefnemers om zich zo veel mogelijk zich in te spannen om te werken via de richtlijnen voor EcoCertified Solar Parks Label ~~te werken~~, als basis voor een wetenschappelijk onderbouwde methode.*
22 (3.1.8)	Toevoeging: […] Daarbij moet de partij die het lokaal eigendom vertegenwoordigt vanaf het begin van het project als gelijkwaardige partner betrokken zijn en kwalificeren als een energiegemeenschap zoals gedefinieerd in de Energiewet. *Het college roept initiatiefnemers daarbij op om bij het bepalen van de vorm waarin lokaal eigendom wordt georganiseerd ook mogelijkheden te bieden voor deelname van inwoners met beperkte investeringsmogelijkheden.*
Bijlage II (Beleidsregels)	Correctie: artikel 3 wordt vervangen door: *Het college verleent alleen medewerking aan initiatieven voor zonnevelden die voldoen aan het afwegingskader (hoofdstuk 3) van het Programma.*